REPUBLIKA E SHQIPERISE
BASHKIA SARANDË

Sarandë, më 15 . 09.2021

PROGRAMI BUXHETOR AFATMESEM 2022-2024

Hartimi i Programit Buxhetor Afatmesëm (PBA), mbështetet në ligjin *nr. 9936, datë 26.06.2008 për, "Menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë"(i ndryshuar), Ligjit nr. 139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore", ligjit nr. 68/2017 "Për financat e vetëqeverisjes* vendore" dhe në Udhëzimet e Ministrisë së Financave për përgatitjen e buxhetit vendor.
Në bazë të Planit Kalendar të Përgatitjes së PBA 2022-2024, si dhe, *Udhëzimit nr. 23, datë 30.07.2018* të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë "Për procedurat standarte të programit buxhetor afatmesëm të njësive të vetëqeverisjes vendore", Udhëzimin Nr.7, date 26.02.2021 të MFE për **Përgatitjen e PBA Vendor 2022-2024,** u puna nga strukturat përkatëse të ekzekutivit vendor, për të përcaktuar ***nivelin e të ardhurave dhe tavanin e shpenzimeve publike***, në nivel programi, për periudhën afatmesme 2022-2024.

Në parashikimin e këtyre treguesave të rëndësishëm të *Programit Buxhetor AM 2022-2024,* u mbështetëm në *infrastrukturën ligjore e n/ligjore përkatëse* të *MFE* në metodologjinë e planifikimit prognozë si dhe në ecurinë e realizimin faktik gjatë periudhës 2019-2020 e në të pritshmin e vitit 2019. Gjithashtu u jemi referuar niveleve të parashikuar në buxhetin AM vendor 2021-2023 si dhe, në rekomandimet e udhëzimet e strukturave përkatëse të ministrisë së Financave dhe Ekonomisë. Përcaktimi i nivelit të të ardhurave sipas zërave e burimeve të krijimit si dhe i ***tavaneve limit të shpenzimeve publike në nivel programi***, përbëjnë domosdoshmëri për një zhvillim të qëndrueshëm afat-mesëm vendor**.**

Baza mbi të cilën janë përcaktuar sektorët parësorë të zhvillimit dhe identifikimit të prioriteteve të shpërndarjes së burimeve për periudhën 2022-2024 janë kërkesat e qytetarëve, të shprehura përmes diskutimeve publike me qytetarët e njësive administrative dhe programi qeverisës i Kryetarit të Bashkise per periudhen 2022-2024.
Programit Zhvillues Afatmesëm 2022-2024 projekton pritshmëritë në zhvillimet makro-ekonomike të njësisë vendore në horizontin kohor afat-mesëm si dhe parashikon nivelin e zërave të agreguar të të ardhurave dhe shpenzimeve vendore, në nivel programi. Përcakton gjithashtu, synimet e politikat e vetqeverisjes vendore në lidhje me treguesit kryesorë të zhvillimit vendor e të politikës fiskale, pritshmëritë ekonomike për vitin aktual 2021 si dhe për tre vitet e ardhshëm 2022-2024. Treguesit që janë programuar në raportin e paraqitur jane rezultat i rishikimit dhe përditësimi përgjatë vitit në vijim 2021. Hartimi i këtij dokumenti nga ekzekutivi vendor shërben

për të bërë me dije Këshillin Bashkiak dhe komunitetin vendor lidhur me ***mundësitë potenciale zhvilluese të njësisë vendore*** për tri vitet e ardhshme.

Objektivat e Programit Buxhetor Afatmesëm:

- ✓ Përmirësimi i menaxhimit të shpenzimeve publike dhe rritja e efiçencës së përdorimit të fondeve buxhetore, është objektivi parësor i PBA-së, në funksion të të cilit, angazhimi dhe mbështetja serioze e me përgjegjësi të lartë e të gjitha njësive pjesëmarrëse në PBA, mbetet thelbësore për ecurinë e suksesshme të këtij procesi.
- ✓ Sigurimi i një shpërndarjeje dhe përdorimi efektiv dhe efiçent i burimeve është objektivi nëpërmjet të cilit synohet të arrihet:
  - Një planifikim i qëndrueshëm afatmesëm, brenda të cilit të planifikohen buxhetet vjetore,
  - Forcimi i lidhjes mes programeve të Bashkisë dhe alokimit të burimeve.

Qëllimet e Programit Buxhetor Afatmesëm:

- ✓ Krijimi i një lidhjeje të drejtpërdrejtë ndërmjet prioriteteve politike, të shprehura në programin politik të Bashkisë së Sarandës, dhe prioriteteve në shpenzime me qëllim shpërndarjen efektive të burimeve në dispozicion;
- ✓ Zgjerimi i vizionit të procesit të buxhetimit duke synuar që programet e shpenzimeve të planifikohen në një periudhë afatmesme (3-vjeçare);
- ✓ Një parashikim më i mirë buxhetor, mbështetur në objektiva dhe prioritete të vendosura për një periudhë tre vjeçare, për të gjitha programet e shpenzimeve;
- ✓ Inkurajimi i efektivitetit, efiçencës dhe ekonomisë në kryerjen e shpenzimeve publike dhe alokimin e burimeve;

Struktura e përgjithshme e Programit Buxhetor Afatmesëm:

PBA-ja është hartuar në bazë të programeve, ku çdo program lidhet me një funksion të veçantë të pushtetit vendor, brenda të cilit janë përfshirë një ose më shumë Njësi Shpenzuese, në përputhje me funksionet dhe qëllimet përkatëse. Dokumenti i PBA-së, prezanton me detaje qëllimet, objektivat dhe produktet për çdo program. PBA-ja është hartuar për të gjitha programet e Bashkisë dhe është fokusuar në programet prioritare, të cilat janë shprehje e kërkesave dhe nevojave të komunitetit duke u ndërthurur me programin politik të Kryetarit të Bashkisë.

Prioritete të bashkisë për këtë periudhë afatmesme janë

- Zhvillimin e integruar teritorial të njësisë vendore dhe të njësive administrative.
- Zhvillimit të industrisë turistike.
- Përmirësimi i furnizimin me uje te pishem.
- Permiresimi i infrastruktures rrugore sidomos ne brendesi te lagjeve.
- Shtimi i kanalizimet e UZ edhe ne rrethinat e qytetit.
- Ambiete shlodhese, hapesira te gjelbra, kende sportive, kende shlodhese per te moshuar.
- Shtim te ndricimit publik.
- Permiresim ne infrastruktures së mesimdhenies etj.

Mbi bazë të këtyre prioriteteve,funksioneve dhe kompetencave të përcaktuara në legjislacion për ushtrim nga Bashkia kemi përcaktuar Programet Buxhetore që do të buxhetohen në përiudhën afatmesme 2022-2024.

Për cdo program janë parashikuar të gjitha shpenzimet që do të shërbejnë për realizimin e objektivave të të programit dhe kemi parashikuar dhe për Njësive Shpenzuese.

Shpenzimet:

a**.** *Shpenzimet korrente (paga, sigurime, shpenzimet operative dhe të mirëmbajtjes)*
b. Shpenzimet kapitale.

Njësitë Shpenzuese:

a. Aparati i Administratës së Bashkisë së Sarandes
b. Institucionet e varësisë

Konsultimi i Programit Buxhetor Afatmesëm:

Në referim te kalendarit te konsultimeve me publikun, u realizuan takime ne zonat e bashkise me grupe modeste banoresh, ne zbatim te rregullave te vendosura per situaten e pandemise se COVID -19. Konsultimi me publikun u be edhe nepermjet sontazheve te zhvilluara nga projekti "bashki te forta" pjese e se ciles eshte edhe Bashkia Sarande. Kerkesat dhe problematikat kryesore te dala nga keto takime, qe kryesisht kishin si referim infrastrukturen publike, ishin ne harmoni me parashikimet e bera ne parashikimin fillestar te programeve te shpenzimeve, sidomos persa I perket investimeve kapitale. Ne zonat periferike kerkesat u fokusuan ne permiresimin e rrjetit te ujit te pijshem dhe rruge te brendshme, te cilat jane parashikuar ne buxhetin afatmesem. Persa I perket zonave urbane kerkesat u perqendruan ne ambiente shlodhese, infrastructure me te permiresuar rrugore, dhe ne te gjithe territorin e bashkise te perbashket kishin kerkesen per permiresimin e infrastruktures shkollore dhe arsimit ne pergjithesi. Brenda mundesise buxhetore dhe kapaciteteve fiskale, kerkesat e publikut pergjithesisht jane reflektuar ne PBA 2022-2024.

- *Ne Lagjet e Bashkise Sarande*, Kerkesat e paraqitura nga qytetaret kane te bejne me furnizimin me uje te pishem, permiresimi i infrastruktures ne rruget e brendshme te njesive, kanalizimet e UZ, mjedise shlodhese per te moshuar dhe argtuese per femije, hapesira te gjelbra, kende sportive, permiresim te ndricimit publik, permiresim ne infrastrukturen e mesimdhenies etj.
- *Në Njësinë Administrative Ksamil***,** banoret e NJA, pjesemarres ne degjesat publike u shprehen se investimet duhet të përqendrohen në infrastrukturen rrugore, ujesjellesin dhe sherbime me cilesore ne pastrim, hapësira çlodhëse, gjelbërimi dhe kënde lojërash.
- *Ne fshatrat Metoq dhe Gjashte*, paraqet se nevojat për investim janë më së shumti për, infrastruktura rrugore, trotuare, terrene për veprimtari sportive si edhe kënde lojërash dhe shërbim social, furnizimi me uje ne orare me te zgjatura.
- *Në fshatin Shelegar* , kerkesat kryesisht ishin per infrastructure rrugure, ndricim, hapesira shlodhse si edhe furnizimi me uje ne mase te pershtatshme.
- *Ne fshatin Berdenesh e Manastir* kerkesat per investime ishin per ujesjelles kanalizime, infrastrukture rrugore .
- *Ne fshatin Cuke* , kerkesat per projektbuxhetin ishin per ndertimin e terreneve sportive, shtim te hapesirave publike te gjelbera dhe kende lojnash dhe hapesira shpolodhese per te moshuar.

Ne progamet e buxhetit jane parashikuar pergjithesisht kerkesat e dala nga takimet e mesiperme duke i listuar sipas prioriteteve. *Tavanet e* shpenzimeve publike hartohen mbi bazën e historikut dhe të analizës të ecurisë së shpenzimeve faktike në periudhen trevjecare. Në gjithë këtë proçes merr rëndësi të veçantë përcaktimi i drejtë i burimeve vendore nga taksat dhe tarifast vendore, si edhe atyre të mbështetura nga burimet qëndrore e alternative. Nga analiza e ecurisë së dinamikës

së zhvillimit të burimeve vendore evidentohet qasje pozitive e rritjes së nivelit të tyre nga një viti në tjetrin duke rritur në këtë mënyrë edhe shanset për realizimin e buxhetit ne terma vjetore dhe afatmesem.

Të Ardhurat dhe Shpenzimet Publike të Bashkisë Sarande në vitet 2022-2024

I. Të ardhurat e rishikuara për vitet 2022-2024

Rishikimi i parashikimit te kapaciteteve të burimeve vendore shërben për të projektuar sa më drejt potencialet zhvilluese afatmesëm, të njësisë së vetëqeverisjes vendore. Për këtë i kemi kushtuar një rëndësi të veçantë këtij momenti, duke përditësuar nivelin e tyre me qëllim mobilizimin maksimal të kapaciteteve fiskale vendore në dispozicion të zhvillimit. Kjo na mundëson hapa të sigurtë e të qëndrueshëm për hartimin e një ***programi real zhvillimi***, i cili do të garantojë zgjerimin dhe rritjen e efiçencës së përdorimit të inputeve vendore.
Realizimi faktik i vitit 2020 ne shumen 431,283 mije lek dhe pritshmëritë e të ardhurave për vitin 2021, janë dy faktor të cilët kanë impononuar rishikimin e të ardhurave në buxhetin afatmesëm 2022-2024 dhe për parashkimet buxhetore të vitit 2022. Programi afatmesëm i përditësuar mbështet më fuqishëm zhvillimin e integruar teritorial të njësisë vendore dhe të zonave juridike administrative. Me përparësi ai mbështet, zbatimin e politikave të *Kryetarit te Bashkise* në fushën e *investimeve* e të *shërbimeve publike*, në fushën e *zhvillimit të industrisë turistike e të politikave fiskale e sociale*.
Programi ekspozon *rritje të transparencës* së krijimit e të angazhimit të burimeve publike, *përmirësim të performancës së kapaciteteve administrative e të barazisë gjinore*.

Programimi i nivelit të të ardhurave vendore e rishikuar, për periudhën ***afatmesme 2022-2024***, është mbështetur në buxhetin faktik të viteve 2019-2020 si dhe në ***paketën fiskale e në buxhetin e miratuar të vitit 2021*** dhe ne performancen e periudhes 8 mujore 2021 te te ardhurave nga taksat dhe tarifat vendore. Nga përditësimi i kryer, efektet në rritjen e burimeve vendore të të ardhurave , për të tre vitet, arrijnë në *28 milion lekë*, mesatarisht *9 milion lekë*, në vit, kjo e ndikuar edhe nga efekti negativ ne ekonomi e pandemise Covid 19. Për të krijuar një vizion më të plotë mbi ecurinë e burimeve vendore sipas viteve, në periudhën afatmesme 2022-2024, po japim më poshtë një tabelë përmbledhëse të të ardhurave.

Të Ardhurat e Bashkisë sipas Burimit

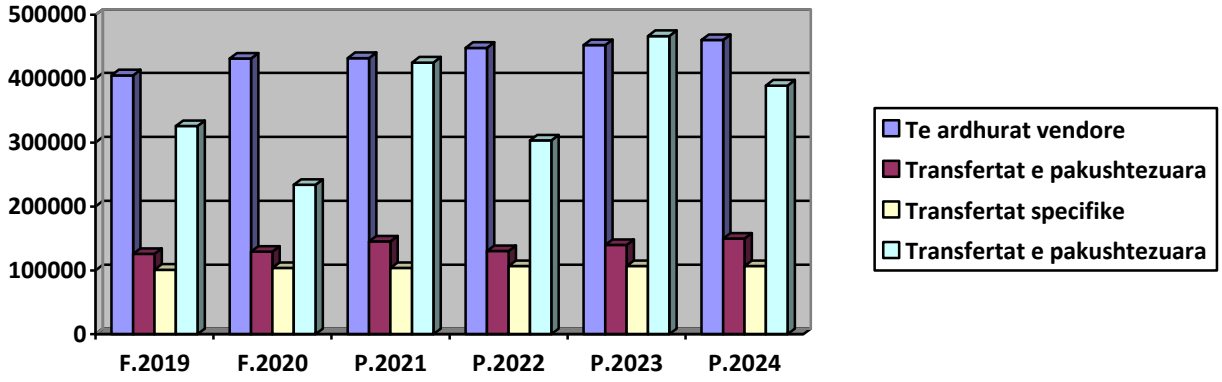
Burimet e financimit të buxhetit për Bashkinë e Sarandes, përbëhen nga:

1. Të ardhurat e veta:
2. Transferta e pakushtëzuar.
3. Transferta e kushtëzuar;

Tabela1. Parashikimi i te ardhurave per periudhen 2022-2024

Nr	Emertimi i të Ardhurave Tatimore	Fakti 2019	Faki 2020	Buxheti 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
	Te ardhurat e veta	405,013	431,283	432,000	448,050	452,470	460,300
I.	***Të ardhura nga taksa***	**282,248**	**300,668**	**286,500**	**301,600**	**301,870**	**305,400**
1	Taksa & Tatim thjeshtuar mbi fitimin e biznesit të vogël	12,614	11,212	1,000	500	0	**0**
2	Taksa mbi Ndërtesat	79,500	67,978	90,000	95,500	96,000	98,000
3	Taksa mbi token bujqësore	3,550	3,100	6,000	7,000	7,270	7,300
4	Taksa e fjetjes në hotel	23,906	11,070	24,000	25,500	26,500	27,000
5	Taksa e ndikimit në infrast. nga ndërtimet e reja+Legaliz.	86,350	113,920	73,000	74,000	70,500	70,000
6	Taksa mbi kalimin e të drejtës së pron.pasuritë e paluaj.	7,845	5,466	8,500	10,000	10,500	11,000
7	Taksa vjetore e mjeteve te përdorura	22,550	23,584	19,000	24,000	24,500	25,000
8	Taksa për zënien e hapësirave publike	40,000	54,120	51,000	47,000	47,500	48,000
9	Taksa e tabelës	625	1,074	3,000	3,200	3,200	3,200
10	T'Ardhura nga vitet e kaluara	805	695	2,000	3,500	3,500	3,500
11	Taksa trualli	437	218	3,000	4,000	4,500	4,500
12	Takse e rentës minerare	0	0	0	0	0	0
13	Taksa për zënien e hap.publike për reklama	4,066	2,258	6,000	7,000	7,500	7,500
14	T' ardhura nga titimi mbi t'ardh.personale (2 %)	0	5,973		400	400	400
II.	**Të ardhura nga tarifat**	**118,090**	**109,213**	**131,600**	**132,600**	**136,250**	**140,450**
1	Tarifa për pastrim + gjelberim & ndricim (shërb.publ.)	89,665	68,000	73,000	70,000	71,350	73,000
2	Tarifa për hapësira publike e kontrollin teritorit			1,800	1,950	2,000	2,500
3	Tarife ndriçimi publik		6,000	15,000	17,000	17,500	17,900
4	Tarife për trajtimin mbetjeve inerte landfilli Volloder		2,000	2,000	2,000	2,000	2,100
5	Tarife gjelbërimi		6,117	7,000	7,500	8,000	8,500
6	Tarifa të ndryshme pyje-kullota, shërb.zjarrfikës,leje tran.		1,800	1,850	1,850	1,900	1,950
7	Tarifa parkimi	1,665	1,608	2,500	2,700	2,800	2,950
8	Tarifa për therjen e bagëtive	0	500	500	500	500	500
9	Tarife për shërbime te tjera administrative	19,320	16,542	15,450	17,000	17,500	18,000
10	Tarife për shërbime sociale (arsim parash.çerdhe, konvikte)	7,285	4,593	9,500	8,500	8,600	8,650
11	Sporte dhe kultura,muzeumet, (bileta etj.)	155	53	1,000	1,550	2,000	2,000
12	Tarifa te tjera shërbimi, të shtuara gjatë vitit,ujitje, kanaliz.	0	2,000	2,000	2,050	2,100	2,400
III.	**Të ardhura nga shitja e pronës dhe dhënia me qera**	**4,675**	**21,402**	**13,900**	**13,850**	**14,350**	**14,450**
1	Shitje Troje e pasuri	0	12,398	4,000	3,500	3,500	3,500
2	Qera të ndryshme aseteve vendore	4,635	3,493	5,000	6,000	6,500	6,500
3	Te ardhura te tjera		3,951	1,350	1,350	1,350	1,350
4	Debitore, Interesa e Grante të ndryshme,spons.gjoba etj.	40	1,560	3,550	3,000	3,000	3,100
IV.	**Të ardhurat e veta**	**405,013**	**431,283**	**432,000**	**448,050**	**452,470**	**460,300**
V.	**Të ardhura të tjera**	**433,212**	**408,022**	**439,019**	**370,759**	**369,324**	**361,797**
1	Transferta e Pakushtëzuar	125,697	129,131	145,312	130,312	139,710	149,613
2	Transfertae pakushtezuar sektoriale	100,959	103,707	103,707	106,800	106,800	106,800
3	Te ardhurat te trasheguara nga viti i kaluar	206,556	175,184	190,000	133,647	122,814	105,384
VI.	**Totali i te ardhurav te veta &transferta(IV+V)**	**838,225**	**839,305**	**871,019**	**818,809**	**821,794**	**822,097**
VII.	**Te ardhura te kushtezuara**	**325,806**	**233,773**	**425,000**	**303,205**	**466,534**	**389,000**
1	Transferta te kushtezuara sociale	**192,420**	**220,500**	**225,000**	**227,550**	**228,900**	**229,000**
2	Fondi i Zhvill. Rajon.	**133,386**	**13,273**	**200,000**	**75,655**	**237,634**	**160,000**
VIII	**Te ardhurat gjithsej (VI+VII)**	**1,164,031**	**1,073,078**	**1,296,019**	**1,122,014**	**1,288,328**	**1,211,097**

Grafik 1. Parashikimi I Te ardhurave te Bashkise Sarande per periudhen afatmesme 2022-2024

Referuar legjislacionit në fuqi dhe vendimeve të Këshillit Bashkiak, për paketën fiskale vendore të Bashkisë Sarande, për mbledhjen e të ardhurave janë përcaktuar strukturat përkatëse, si më poshtë:

- Drejtoria e Taksave dhe Tarifave Vendore;
- Strukturat e Aparatit të Bashkisë;
- Agjentët tatimorë

Drejtoria e Taksave dhe Tarifave Vendore, është struktura kryesore, për mbledhjen dhe rakordimin e të gjitha të ardhurave të Bashkisë së Sarandes, e cila jo vetëm arkëton por dhe monitoron të gjitha strukturat e tjera. Strukturat e Aparatit të Bashkisë janë të angazhuara në arkëtimin e tarifave të shërbimit që aplikon vetë institucioni si dhe në taksat që zbatohen direkt prej tyre.

Agjentët tatimorë të përcaktuar sipas ligjit dhe vendimeve të Këshillit Bashkiak, janë:

1. Drejtoria Rajonale Tatimore, për arkëtimin e Tatimit të Thjeshtuar mbi Fitimin e BV;
2. DRSHTRR, për arkëtimin e taksës vjetore të mjeteve të përdorura;
3. ZVRPP, për arkëtimin e taksës për kalimin e së drejtës së pronësisë për pasuritë e PP;
4. UKT Sha, për arkëtimin e taksës së ndërtesës, dhe tarifës së pastrimit nga kategoria familjarë;

Në mënyrë të detajuar të ardhurat nga taksat dhe tarifat vendore për parashikimin e vitit 2022-2024 në Bashkinë e Sarandes, paraqiten si më poshtë:

A. **T**aksat dhe Tarifat Vendore

A.1 Taksat Vendore

Taksat vendore përfshijnë taksa mbi pasurinë e paluajtshme, në të cilën përfshihen taksa mbi ndërtesat, taksa mbi tokën bujqësore dhe taksa mbi truallin, si dhe mbi transaksionet e kryera me to; b) taksa e ndikimit në infrastrukturë nga ndërtimet e reja; c) taksa vendore mbi veprimtarinë e shërbimit hotelier; ç) taksa e tabelës; d) taksa vendore të përkohshme, të cilat vendosen sipas mënyrës së parashikuar në ligj; dh) taksa vendore mbi veprimtarinë ekonomike të biznesit të vogël; e) taksa vendore mbi të ardhurat vetjake, ë) taksa të tjera, të përcaktuara meligj.

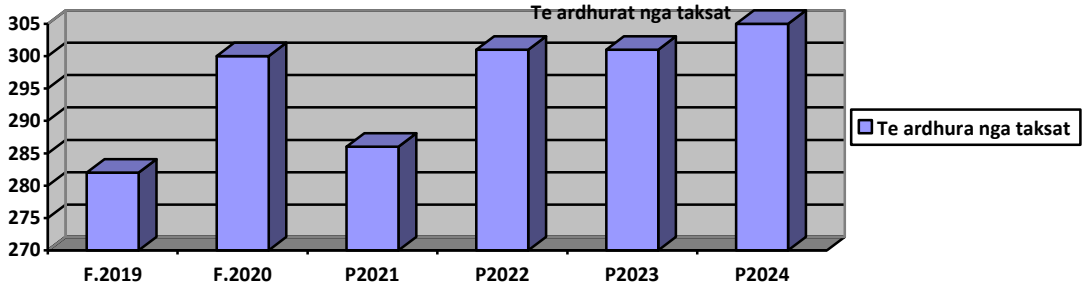
Nga *analiza e strukturës së burimeve vendore* arrihet në përfundim se ende vazhdohet që të ardhurat nga taksat vendore zënë një peshë të konsiderueshme e përbëjnë burimin kryesor të të

ardhurave vendore. Në vitin 2022 niveli i të ardhurave nga taksat është parashikuar ***301.6*** *milion* lekë, pothuajse sa niveli i burimeve vendore gjithësej, *(taksa+tarifa)* në vitin 2017, me një rritje relative, midis dy periudhave, me rreth ***40 %*** . Megjithë luhatjet e lehta në strukturë, te ardhurat nga taksat, mbeten edhe për periudhën në vazhdim, burim mjaft i rëndësishëm e me ndikim, në përmirësimin e performancës së financave lokale.

Tabela 2. Te ardhurat nga taksat vendore

	Lloj i i te ardhurave	**Fakt 2019**	**Fakt 2020**	**Parashik 2021**	**Parashik 2022**	**Parashik 2023**	**Parashik 2024**
1	Të ardhurat nga taksat	282,248	300,668	286,500	301,600	301,870	305,400

Grafiku.2 Parashikimi afatmesem i taksave

Taksa mbi ndertesat ze rreth 31% ne burimet vendore. Me ndryshimet e fundit ligjore, të cilat kane marre efekt nga data 1 Prill e vitit 2018, taksa e ndërtesës ka marre një tjetër vlerësim, duke u mbështetur tek vlera e banesave dhe % e caktuar për masën e taksës si për banesat dhe objektet e biznesit. Për këtë qëllim, në bashkepunim me institucionet qendrore por jo vetëm, ka filluar ngritja e bazës së të dhënave për krijimin e kadastrës fiskale si informacion vendimtar për përllogaritjen dhe mbledhjen e të ardhurave. Gjatë viteve 2019 dhe 2020 kjo taksë ka arritur nivelin maksimal të arkëtimit, edhe pse me luhatje te vogla per arsye objektive veçanërisht për kategorinë familjare.

Ndryshimet ne prognoze jane me rritje te lehte ne kete takse, duke u mbeshtetur ne ecurine progresive te realizimit te saj por edhe te ndryshimit ne rritje te bazes se taksueshme, qe eshte prona.

Taksa e ndikimit ne infrastrukture eshte taksa e dyte me me ndikim ne buxhetin e bashkise e cila ze rreth 24, % te buxhetit te te ardhurave nga taksat e bashkise.Planifikimi ne rritje ka qene per arsye te PPV i cili ka bere rritjen e kerkeses per ndertim dhe zhvillim te pronave dhe ndertesave per banim. Per vitet 2022-2024 eshte planifikuar ne qendrushmeri duke parashikuar nje qendrim konstant te kerkesave per lejet zhvillomore te ndertimit.

Taksa e fjetjes ne hotel eshte gjithashtu nje takse me peshte te konsiderueshme per te ardhurat e Bashkise me rreth 8.1% te totalit te taksave. Realizimi 2020 per shkak te pandemise ka nje realizim te ulet, por kjo nuk ndikon qe te planifikojme te ardhurat nga kjo takse ne nje nivel ambicioz per vitet e ardhshme, duke shpresuar ne nje kthim ne normalitet te jetes dhe zhvillimit te turizmit.

Taksa e zenies se hapesires publike gjithashtu eshte nje takse e rendesishme per Bashkine e Sarandes per vete natyren specifike qe ka kjo takse. Kryesisht ne perberjen e saj ka taksimin e hapesirave publike ne plazhe. Realizimi ne nje mase me te larte se parashikimi per vitin 2020, per shkak te saktesimit te siperfaqeve te taksuara, na mundeson parashikimin per nje periudhe afatmesme ne mase me te larte sec ka qene parashikuar ne vitet e meparshme. Saktesimi ne vazhdimesi i siperfaqeve te perdorura na ndikon edhe ne korrektimin e lehte qe kemi bere per vitet 2022-2024.

Taksa vjetore e mjeteve te perdorura eshte nje takse e ndare, e transferuar nga DRTRSH ne reference me numurin e mjeteve te perdorura ne Bashkine e Sarandes, duke perfituar 25% te te ardhurave te gjeneruara

nga totali i kesaj takse. Ne progresion parashikimi eshte me rritje duke pasur parasysh ndryshime te mundshme ligjore dhe rritjen e numrit te mjeteve te transportit.

Tabela 3 . Ecuria e taksesve kryesore ne buxhetin e Bashkise. *ne 000/lek*

Nr	Lloi I takses	*Fakti 2019*	*Fakti 2020*	*Parashikimi 2021*	*Parashikimi 2022*	*Parashikimi 2023*	*Parashikimi 2024*
1	Taksa e fjetjes në hotel	23,906	11,070	24,000	25,500	26,500	27,000
2	Taksa mbi ndërtesat,pronën	79,500	67,978	90,000	95,500	96,000	98,000
3	Taksa e dik.infra.ndërt. reja	86,350	113,920	73,000	74,000	70,500	70,000
4	Taksa vjetore e mjeteve të përdorura	22,550	23,584	19,000	24,000	24,500	25,000
5	Taksa për zënien hapës. publike	40,000	54,120	51,000	47,000	47,500	48,000

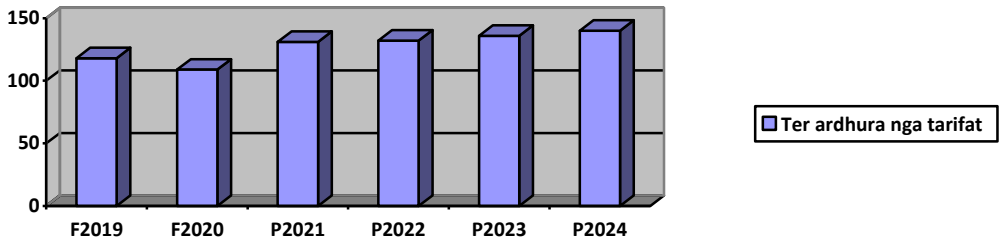
A.2 Tarifat vendore.

Në strukturën e burimeve publike të ardhurat nga tarifat vendore , në vitin 2022 synojnë të përbëjnë ***31 %*** të të ardhurave vendore. Qasja pozitive në rritjen më të shpejtë të të ardhurave nga tarifat vendore, në raport me rritjen e burimeve nga taksat, shpreh lehtësimin relativ të ngarkesës fiskale të taksapaguesave si dhe krijimin e raporteve optimalë në mbulimin e kostos së shërbimeve publike që ofrohen nga njësia e vetëqeverisjes vendore. Në këtë shtesë me peshë është rritja e tarifave të shërbimeve publike. Të ardhurat nga tarifat e shërbimeve publike, në ndryshim nga deri tani, janë zbërthyer sipas llojit të shërbimit publik që i ofrohet popullates. Ato pësojnë rreth ***7.5 milion*** lekë rritje në periudhen afatmesme 2022-2024. Në te ardhurat nga tarifat vendore, siç pasqyrohet në tabelën përkatëset, peshën kryesore e zënë te ardhurat nga ***tarifa e shërbimeve publike***, për pastrimin, gjelbrimin dhe ndriçimin. Megjithë përmirësimet ende, pesha e të ardhurave nga tarifat , në strukturën e burimeve vendore, vazhdon të jetë nën mundësitë potenciale. Niveli i te ardhurave publike nga tarifat, megjithë ecurinë pozitive, vazhdon të përbëjë vetëm ***31 %*** të të ardhurave vendore. Vazhdohet të mbulohet rreth ***65 % e*** kostos së shërbimeve publike që njësia vendore ofron në komunitet. Për ndriçimin mbulohen me tarifën e vendosur më pak se ***40 %*** e kostos së shërbimit. Mbeten ende jashtë normimit e mbulimit nga sistemi tarifor shërbimet shtesë gjatë sezonit turistik, shfrytëzimi i hapësirave publike, shërbimi i parkimit etj. Dispropocioni ka ardhë duke u ngushtuar për çdo vit, por ende hapat janë minimalë e, ngelet shumë për të bërë deri në *vendosjen e një ekuivalence të qëndrueshme midis burimeve dhe kostos së këtyre shërbimeve*.

Tabela 4. Te ardhurat nga tarifat vendore

	Lloj i i te ardhurave	**Fakt 2019**	**Fakt 2020**	**Parashik 2021**	**Parashik 2022**	**Parashik 2023**	**Parashik 2024**
1	Të ardhurat nga tarifat vendor	118,090	109,213	131,600	132,600	136,250	140,450

Grafiku 3. Parashikimi Afatmesem i Tarifave Vendore

Me rritje e në përmirësim janë programuar edhe të ardhurat nga tarifat e tjera. Jashtë kësaj pririe është ecuria e tarifave nga parkimi i automjeteve. Niveli i të ardhurave nga kjo tarife për vitin 2021 , për faktorë të ndryshëm e mungesës së infrastrukturës mbështetëse, parashikohet në nivele të ulta .

Tabela 5. Ecuria e tarifave vendore ne periudhen afatmesme

Nr	Lloi I tarifes	Fkti V.2019	Fakti V. 2020	Parashikimi 2021	Parashikimi 2022	Parashikimi 2023	Parashikimi 2024
1	Tarifa për shërb.pastrim,gjelb.ndriç.etj	69,665	68,000	73,000	70,000	71,350	73,000
1a.	Tarifa për hapësira publike	1,700	1,750	1,800	1,950	2,000	2,500
1b.	Tarifa për shërbimin e ndriçimit	12,950	13,450	15,000	17,000	17,500	17,900
1c.	Tarifa për shërbimin e gjelberimit	5,190	6,117	7,000	7,500	8,000	8,500
2	Tarifë parkimi mjetesh	1,665	1,608	2,500	2,700	2,800	2,950
3	Tarifë për shërb.të ndryshme administ.	19,320	16,542	15,450	17,000	17,500	18,000
4	Tarifë për shërb.sociale(arsim.konv).	7,285	4,593	9,500	8,500	8,600	8,650

a. Tarifa e pastrimit dhe largimit të mbeturinave

Tarifës së Pastrimit eshte tarifa me peshe me te madhe ne strukturen e tarifave vendore me rreth 53% te totalit. Kesaj tarife i nënshtrohen të gjithë familjet, personat fizikë ose juridikë, vendas ose të huaj, që banojnë dhe ushtrojnë veprimtari ekonomike brenda territorit të Bashkisë së Sarandes. Tarifa e pastrimit dhe largimit të mbeturinave mblidhet nga dy struktura, përkatësisht nga Drejtoria e Përgjithshme e Taksave dhe Tarifave Vendore për kategorinë e biznesit dhe Ujësjellës-Kanalizime Tiranë Sha për kategorinë familjarë. Ecuria e arkëtimit të tarifës së pastrimit për të dyja kategoritë si Biznese dhe Familjarë rezulton me rritje progressive. Parashikimi ne buxhetin afatmesemn 2022-2024 eshte bere duke mbajtur parasysh ecurine ne rritje per dy vitet e kaluara si pasoje e ndryshimeve te bazes ligjore , dhe te zgjerimit te bazes se taksimit dhe si rezultat i riorganizimit të mënyrës së mbledhjes së taksës e forcimit të strukturave menaxhuese.

b. Tarifa për shërbime te tjera administrative

Zeri I Tarifave te vendosur per sherbime te tjera administrative, perfshin sherbimet e dhena nga Bashkia me pagese duke perfshire pagesat per leje pune nga ana e drejtorise se sherbimeve, vertetime dhe dublikata te dhena nga drejtoria e urbanistikes, tarifa per vulosjen e veterinare te bagetive te therura, tarifa e lishensimit te veprimtarive te transportit, tarifa e parkimit per mjetet e licensuara dhe vendparkimet publike, tarife per pyjet dhe kullotat, tarife per sherbim shtese nga zjerrfikesja, tarife per trajtimin e mbetjeve inetre ne landfille.
Ne strukturen e buxhetit nga tarifat vendore kjo kategori tarifash ze rreth 13 % .

c. Tarifa te institucioneve te arsimit ,kultures,sportit

Ne strukturen e buxhetit te tarifave ze rreth 8% te totalit te tarifave. Ne kete ze te ardhurash perfshihen te ardhurt nga muzeumet, mencat e konviktit, te kopeshteve dhe cerdheve, biletat e sportit dhe te pallatit te kultures. Per periudhen 2022-2024 eshte bere parashikimi me rritje nga viti ne vit, objektiv dhe duke marre parasysh faktoret qe ndikojne ne ndryshimin e bazes se tarifimit.

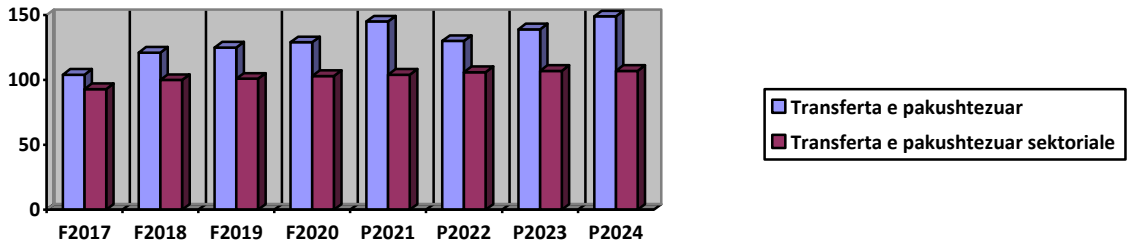
- ✓ Transfertat nga Buxheti i Shtetit .
- ✓ Transferta e Pakushtëzuar.

Transfertat e pakushtëzuara, që buxheti qendror i transferon pushtetit vendor, përfshijnë fondet për përballimin e veprimtarive dhe të funksioneve që përcaktohen në aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi. Transfertat e pakushtëzuara shpërndahen ndërmjet njësive të pushtetit vendor sipas formulës së paraqitur në ligjin nr. 68/2017 "Për financat e vetqeverisjes vendore" si dhe udhëzimeve plotësues. Transferta e pakushtëzuar për Bashkinë e Sarandes në periudhën 2017 – 2024 paraqitet si vijon:

Tabela 6. Te ardhurat nga transferta e pakushtezuar dhe transferta e sektoriale

	Fakt 2017	*Fakt 2018*	*Fakt 2019*	*Fakt 2020*	*Fakt 2021*	*Parashik 2022*	*Parashik 2023*	*Parashik 2024*
Transferta e pakushtezuar	104,613	121,224	125,697	129,131	145,312	130,312	139,710	149,613
Transferta e pakushtezuar sektoriale	93,410	100,455	100,959	103,707	103,707	106,800	106,800	106,800

Grafiku 5. Parashikimi I transfertes se pa kushtezuar dhe transfertes sektoriale

Transferta e pakushtëzuar nga Buxheti i Shtetit për vitin 2021, është në masën 145,312 mije lekë, me një rritje prej 13%, krahasimisht me vitin e mëparshëm. Transferta përbën 17% të të ardhurave për vitin 2021. Për vitet 2022-2024, transferta e pakushtëzuar, referuar parashikimeve të Ministrisë së Financave, do të rritet respektivisht me 1% , 8% dhe 15% në vit. Transferta e pakushtëzuar duhet t'u sigurojë Njësive të Qeverisjes Vendore diferencën mes kostos së ushtrimit të funksioneve (nevojat për shpenzime) dhe të ardhurave që ato krijojnë në mënyrë të pavarur (kapaciteti fiskal). Në vitin 2021, ashtu sikurse edhe në vitin 2020, transfeta e pakushtëzuar do të përdoret për financimin e shpenzimeve operative dhe kapitale, e ndarë respektivisht në 40 % për shpenzimet kapitale dhe 60% per shpenzimet operative.

Transferta e pakushtezuar sektoriale

Funksionet e reja që iu transferuan bashkive në vitin 2016, me Ligjin nr. 139/2015, "Për Vetëqeverisjen Vendore" do të vazhdojnë të financohen nëpërmjet transfertës se pakushtezuar sektoriale edhe në buxhetin e vitit 2021. Më konkretisht:

- Personeli edukativ dhe mbështetës në arsimin parashkollor
- Personeli mbështetës i arsimit para-universitar
- Rrugët rurale rajonale
- Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri
- Shërbimi pyjor
- Ujitja dhe kullimi
- Mbrojtja civile

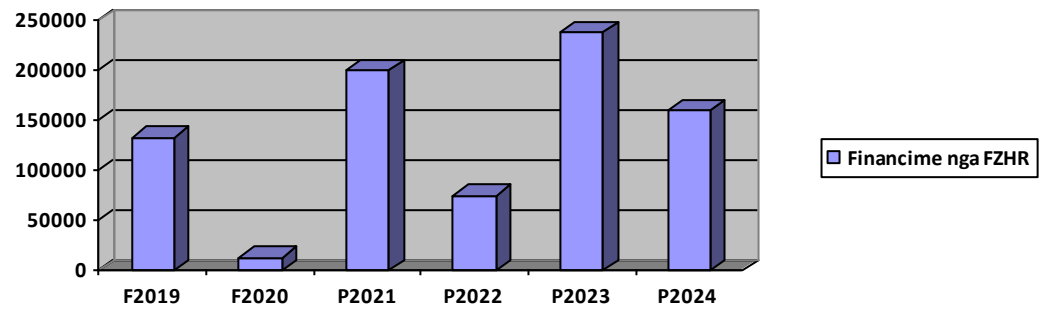
✓ Fondi i Zhvillimit të Rajoneve

Fondi për Zhvillimin e Rajoneve mbështet politikat kombëtare të zhvillimit rajonal dhe lokal, për të siguruar zbatimin e objektivave të politikës së kohezionit territorial, për të patur rajone me zhvillim të balancuar, konkurruese dhe me zhvillim të qëndrueshëm ekonomik, social e mjedisor. Ky fond përfitohet për financimin e projekteve për të cilat aplikojnë njësitë e qeverisjes vendore, në fushat e infrastrukturës rrugore vendore, arsimit, etj. Projektet miratohen nga Komiteti i Zhvillimit të Rajoneve, mbi bazën e politikave dhe programeve të Zhvillimit të Rajoneve të Shqipërisë i cili përcakton edhe masën e kontributit/bashkëfinancimit nga njësitë e qeverisjes vendore. Komiteti merr vendime bazuar në raportet e sekretariateve teknike të Ministrive të Linjës, të cilat bëjnë vlerësimin tekniko-ekonomik dhe listimin e projekteve të propozuara nga njësitë e qeverisjes vendore. Për vitet 2019-2021 Bashkisë së Sarandes i janë miratuar projekte nga FZHR në vlerën totale prej 346,659 mije lek. Per periudhen tre vjecare te ardhshme 2022-2024 eshte parashikuar vlera 473,289 mije lek, per financim projektesh nga FZHR, ne baze te projekteve te miratuara per investime.

Tabela 7. Te ardhurat nga transferta e kushtezuar per investime

	Lloj i i te ardhurave	Fakt 2019	Fakt 2020	Parashik 2021	Parashik 2022	Parashik 2023	Parashik 2024
1	Financime nga buxheti nacional	133,386	13,273	200,000	75,655	237,634	160,000

Grafiku 6. Parashikimi i Transfertes se pa Kushtezuar dhe Transfertes Sektoriale

II. Tavanet e shpenzimeve publike në nivel programi për periudhën afatmesme , 2022-2024.

Rishikimi perfundimtar i *Shpërndarjes se burimeve dhe përcaktimi i tavanit buxhetor per cdo program buxhetore eshte bere duke u bazuar në* realizimi faktik i viteve 2019-2020, kerkesave te te banoreve gjate takimeve me publikun, te cilat ishin parashikuar qysh ne parashikimin fillestar te tavaneve buxhetore,si edhe nga parashikimi i pritshëm për vitin 2021. Mbështet kryesisht në burimet e brendshme vendore si dhe, në transfertat e pakushtezuara nga buxheti qëndror e burime të tjera alternative, duke i dhene ***përparësi investimeve kapitale.*** Përcaktimi i drejtë i burimeve vendore dhe i atyre alternative kushtëzojnë edhe kapacitetet zhvilluese vendore për periudhën afatmesme 2022-2024. Rishikimi i burimeve imponojnë gjithashtu edhe rishikimin e tavaneve të shpenzimeve publike në nivel programi. Mbi bazë të tavaneve të rishikuara, referuar dhe nevojave dhe kerkesave buxhetore është kryer shpërndarja e shpenzimeve për cdo program buxhetor, i cili eshte pothuajse i njejte me parashikimet e buxhetit paraprak afatmesem ne shumen perkatesisht, 1,122,014 mije lek, 1,288,328 mije lek 1,211,097 mije lek, ku *77-78 %* e fondeve destinohen per shpenzime, dhe 22-23% per investime kapitale.

Në parashikimet e burimeve është përfshirë edhe fondi që do të mbartet nga viti ne vit. Fondet e mbartura përbëjnë fondet e papërdorura në vitin respektiv të arkëtimit të tyre, ku përfshihen të ardhurat nga dy burime financimi, të ardhurat e veta dhe transferta e pakushtëzuar.

Shpenzimet e përgjithshme të Bashkisë së Sarandes për vitet 2022-2024, parashikohen të ndara sipas programeve buxhetore si me poshte:

Tabela.8 Tavanet e Shpenzimeve e Bashkise Sarande sipas programeve 2019-2020

FUNKSIONI	KODI FUNK	KODI IPROGRAMIT	PROGRAMI	Fakt 2019				Fakt 2020			
				shpenzime personeli	Shpenzime korrente	Shpenzime kapitale	Totali Shpenzime ve	shpenzime personeli	Shpenzime korrente	Shpenzime kapitale	Totali Shpenzime ve
Sherbime te pergjithshme publike	01	1110	Planifikim,menaxhim, Administrim	79,289	128,412	66,609	**274,310**	91,212	108,107		**199,319**
Rendi dhe siguria publike	03	3280	Shërbimi I mbrojtjes ndaj zjarrit	15,526	1,495		**17,021**	15,157	2,079		**17,236**
Ceshtjet Ekonomike	04	4240	Bujqesia, pyje, peshkimi	1,040	3,537		**4,577**	1,149	1,684		**2,833**
		4260	Administrimi Pyjeve	907	6		**913**	1,746	308		**2,054**
		4570	Infrastruktura dhe Transporti Rrugor			67,789	**67,789**			96,598	**96,598**
		10430	Shendetesia-Çerdhja	12,211	2,975		**15,186**	10,785	1,367		**12,152**
Strehimi dhe komoditetet e komunitetit	03	6260	Sherbime Publike Vendore	47,237	102,000	20,208	**169,445**	53,321	75,209	30,290	**158,820**
		6330	Ujesjelles, Kanalizime		2,500		**2,500**			8,490	**8,490**
Argerim,i Kultura, Feja	08	8130	Programe Kulturale & Sporti	18,089	5,060		**23,149**	17,676	1,238	2,803	**21,717**
Arsimi	09	9120	Arsimi parashkollor	52,276	7,858	133,386	**193,520**	57,772	11,364	44,807	**113,943**
		9230	Arsimi i mesem i pergjithshem	3,024	324		**3,348**	2,758	477		**3,235**
		9240	Arsimi i mesem profesional	8,099	5,677	2,133	**15,909**	7,156	2,089		**9,245**
Mbrojtja sociale	10	10430	Shërbimi Social & ndihma ekon.t'ardh vet	2,160	6,600		**8,760**	2,317	916	4,853	**8,086**
		10140	Transf.Kusht.Soc & Paaftesi nga Buxheti		192,420		**192,420**		229,350		**229,350**
			Totali Shpenzimeve Publike	**239,858**	**458,864**	**290,125**	**988,847**	**291,477**	**403,760**	**187,841**	**883,078**

Tabela.8/1 Tavanet e Shpenzimeve e BashkiseSarandesipas programeve 2021-2024

Plan 2021				Plan 2022				Plan 2023				Plan 2024			
shpenzime personeli	Shpenzime korrente	Shpenzime kapitale	Totali Shpenzimeve	shpenzime personeli	Shpenzime korrente	Shpenzime kapitale	Totali Shpenzimeve	shpenzime personeli	Shpenzime korrente	Shpenzime kapitale	Totali Shpenzimeve	shpenzime personeli	Shpenzime korrente	Shpenzime kapitale	Totali Shpenzimeve
115,924	192,570	25,960	**334,454**	117,250	172,000	6,000	**295,250**	121,000	150,300	9,500	**280,800**	121,500	149,800	9,500	**280,800**
15,157	2,079		**17,236**	16,970	2,350	2,000	**21,320**	16,970	2,350	3,500	**22,820**	16,970	2,350	3,500	**22,820**
1,149	1,684	32,858	**35,691**	1,635	7,300		**8,935**	1,650	7,300		**8,950**	1,650	7,300		**8,950**
1,746	308		**2,054**		2,750		**2,750**		2,750		**2,750**		2,750		**2,750**
		114,860	**114,860**			74,508	**74,508**			**187,860**	**187,860**			**126,663**	**126,663**
10,785	1,367		**12,152**	12,650	3,450		**16,100**	**12,800**	**4,050**		**16,850**	**12,800**	**4,050**		**16,850**
60,500	123,018	57,264	**240,782**	54,500	121,050	49,259	**224,809**	**52,730**	**117,400**	**75,884**	**246,014**	**52,730**	**117,400**	**75,884**	**246,014**
		175,238	**175,238**		3,350	45,655	**49,005**		**3,500**	**143,134**	**146,634**		**3,500**	**127,000**	**130,500**
19,256	5,580	10,578	**35,414**	19,550	6,350	3,000	**28,900**	**19,750**	**6,450**	**11,000**	**37,200**	**19,750**	**6,450**	**11,000**	**37,200**
62,853	18,350	517	**81,720**	65,250	14,480	42,133	**121,863**	**63,000**		**14,000**	**77,000**	**63,000**		**14,000**	**77,000**
3,590	1,000		**4,590**	3,715		20,559	**24,274**	**3,750**		**2,500**	**6,250**	**3,750**		**2,500**	**6,250**
7,156	2,089		**9,245**	8,550	6,650	3,500	**18,700**	**8,550**	**6,650**	**3,550**	**18,750**	**8,550**	**6,650**	**3,550**	**18,750**
2,317	916		**3,233**	2,550	5,500		**8,050**	**2,550**	**5,000**		**7,550**	**2,550**	**5,000**		**7,550**
	229,350		**229,350**		227,550		**227,550**		**228,900**		**228,900**		**229,000**		**229,000**
300,433	**578,311**	**417,275**	**1,296,019**	**302,620**	**572,780**	**246,614**	**1,122,014**	**302,750**	**534,650**	**450,928**	**1,288,328**	**303,250**	**534,250**	**373,597**	**1,211,097**

II.1 Shpenzimet sipas klasifikimit ekonomik

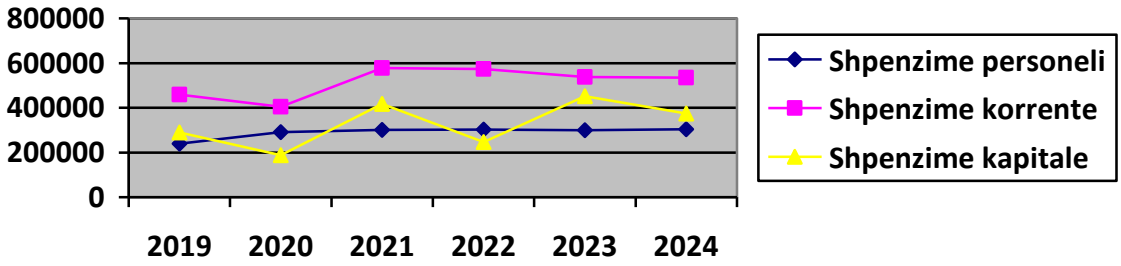
Sipas shpërndarjes së kryer nga fondet të Bashkisë së Sarandes dhe fondeve nga buxheti i shtetit, ka patur një ndarje të klasifikimit ekonomik sipas zërave të më poshtëm:

Shpërndarja sipas klasifikimit ekonomik është bërë si më poshtë, ku peshën më të madhe e zënë shpenzimet operative dhe ato te personelit me 78%. Raporti ndermjet shpenzimeve synohet ne periudhen afatmesme te jete ne favor te investimeve.

Tabela 9. Shpenzimet sipas natyres ekonomike

	Shpenzime sipas klasifikimit	***Fakti***	***Fakti***	***Plani***	***Plani***	***Plani***	***Plani***
Nr		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Shpenzime personeli	239,858	291,477	300,433	302,620	300,250	303,250
2	Shpezime të tjera korente	458,864	403,760	578,311	572,780	537,150	534,250
3	Shpenzime për Investime Kapitale	290,125	187,841	417,275	246,614	450,928	373,597
	TOTALI	*988,847*	*883,078*	*1,296,019*	*1,122,014*	*1,288,328*	*1,211,097*

Grafiku 5. Shpenzimet sipas klasifikimit ekonomik

Shpenzimet e personelit janë mbajtur në nivele të kontrolluara dhe kurba e rritjes së tyre është minimale si efekt i rritjes së nivelit të pagës mesatare mbasi numri i punonjësve është mbajtur pothuajse konstant, me një rritje të lehtë. Në vitin 2024 fondet për shpenzime personeli, paga e sigurime shoqërore, rriten me ***4 %*** në raport me vitin 2020**.** Në këtë rritje reflektohet edhe shtesa si pasojë e korektimit të këtij treguesi me nivelin e inflacionit vjetor. Shpenzimet e personelit janë parashikuar mbi bazën e numrit të pritshëm të punonjësve administrativ në vitin 2022-2024, duke reflektuar për periudhën në vazhdim shtesat e numrit të punonjësve nga vënia në funksion e kapaciteteve të reja të infrastrukturës vendore e, veçanërisht atë arimore.

Në shtimin e shpenzimeve për personelin, per programin e arsimit parashkollor, ne fazen e II te BAM 2022-2024 do te reflektohet rritja e pages se arsimtareve e reflektuar ne Janar 2021 por e pa alokuar si fond nga Ministria e Financave.

Niveli i Shpenzimet korente, operative e të mirëmbajtjes sipas programeve**,** është projektuar duke mbajtur ne vemendje nivelin e te Ardhurave nga njera ane dhe nga ana tjeter nevojat per fonde ,duke krijuar kushte për ti orjentuar ato me përparësi në *rritjen e investimeve ne shërbimeve publike*, për mbështetjen *e politikave sociale e përmirësimin e raporteve të barazisë gjinore, për zhvillimin e arsimit, kulturës, sportit etj. Synimi* në angazhimin e kryerjen e shpenzimeve publike për periudhën afatmesme *2022-2024* mbetet *rritja e efiçencës dhe efektivitetit* të përdorimit të tyre. Niveli absolut i këtyre shpenzimeve në vititn 2021 është *32 %* më i lartë se fakti i vitit 2020 per shkak te faturave te palikujduara te mbartuta per vitin 2021dhe ne periudhen afatmesme niveli i shpenzimeve eshte planifikuar ne renie te lehte. Në programet e njësitë shpenzuese vendore, niveli i shpenzimeve korente, *është mbajtur në limite të kontrolluara.* Në strukturën e shpenzimeve publike, në vitin 2024, ato përbëjnë *22 %* të shpenzimeve korente gjithësej. Kjo është një garanci për një cilësi e standart jetese më të avancuar në vitet që vijnë, për rritje të akcesit të banorëve ndaj shërbimeve të pastrimit, ndriçimit, gjelbrimit, mjedisit si dhe, të shërbimeve në sektorët social të arsimit, kulturës, etj. Nga analiza e strukturës së fondeve të angazhuara në nivel programi ka balanca të qëndrueshme e akces në rritje të banorëve ndaj shërbimeve jetësore, duke u dhënë prioritet shpenzimeve, për shërbime sociale e për shtresat në nevojë.

II.2 Shpenzimet Kapitale

Programi Buxhetor Afatmesëm 2022-2024 pasqyron ne menyre me te plote vijushmerine e investimeve, kryesisht me financim qendror me shtrirje afatmesme. Bazuar në objektivat afatmesme të bashkisë dhe potencialin fiskal janë parashikuar zhvillimi i projekteve të investimeve ne programe te ndryshme:

1. Ndërtim i Rruges H.Freskia-Manastiri 40 Shenjtoret
2. Terminali i autobuzeve
3. Rehabilitimi i kolektorit te UZ ne shetitoren N.Frasheri
4. Rikonstruksion i ujsjellesit Ksamil(Depo+rrjet shperndares ne lagjen nr 3 dhe 4
5. Furniz.me ujë zona periferike L.Dardhë&B.Rexhepi
6. Ndërt.shk. 9 vjeçare, Eko-Kampusi arsimor, faza II.

Investimet e parashikuara ne BAM synojne përmirësimin e cilësisë së shërbimeve publike si edhe garantimin e një zhvillimi të qëndrueshëm ekonomik në gjithë teritorit të bashkisë. Prioritare në parashikimin e shpenzimeve për investime janë vazhdimi i investimeve në proces dhe zhvillimi i projekteve te reja me impakte të ndjeshme e të prekshme nga komuniteti. ***Në vitin 2024*** janë programuar të angazhohen për investime ***30.8 %*** e burimeve vendore gjithësej, nga ***19.2 %*** , në faktin e vitit 2019.

Programi i investimeve kapitale, përgjithësisht është ***projekt paraprak,*** me më pak ndryshime e përshtatje nga drafti i miratuar nga Këshilli Bashkiak**.**

Fondet limit për investimet publike janë angazhuar në nivele maksimale, në programet buxhetor afatmesëm 2022-2024, duke bërë disa përmirësime e përditësime në projektet më të rëndësishme zhvillimore vendore. Në programin afatmesëm të investimeve 2022-2024 nuk janë përfshirë projektet që investohen nga buxheti qendror por qe nuk monitorohen dhe financohen direkt nga bashkia, por nga Ministrite e linjes per te cilat behet investimi dhe FSHZH. Në këtë program janë pasqyruar, në ndryshim nga vitet e meparshme, vetem projektet me financim te sigurt nga buxheti i shtetit si edhe shuma e projekteve me financim pothuajse te sigurt nga buxheti i Bashkise. Ndarja ne projekte brenda nje programi behet ne buxhetin vjetor pasi projektet per keto investime behen ne vitin buxhetor ne te cilin behet planifikimi. Kryesisht investimet jane perqendruar ne permiresimin dhe shtimin e rrjetit te ujesjellesit per permiresimin e furnizimit me uje ne Sarande dhe Njesine Administrative.

Disa nga Projektet me financim nga Buxheti i Shtetit jane:

1. Rehabilitim i kanalit ujites Ksamil , pjesa e pare ,investim qe prej te cilit do te perfitojne pjesa me e madhe e fermereve te zones Cuke – Ksamil.
2. Rikonstruksion I ujsjellesit Ksamil(Depo+rrjet shperndares ne lagjen nr 3 dhe 4) do te shtrihet ne zonen me problematike te Ksamilit duke zgjidhur keshtu problematiken e shume viteve te ujit.
3. Rehabilitimi I kolektorit te UZ ne shetitoren N.Frasheri, do te behet ne trupin e shetitores, dhe do te sherbeje per rritjen e kapacitetit te shkarkimit te UZ duke zgjidhur nje problematike shumevjecare te lagjeve periferike te Sarandes.
4. Furnizimi me ujë zona periferike Lugu i Dardhë&B.Rexhepi . Ky investim konsiaton ne ndertimin e rrjetit shperndares te ujit te pijshem dhe do te vere ne funksion depon e furnizimit me uje e ndertuar rreth 6 vite me pare dhe nuk eshte vene ne eficence.
5. Perfundimi projektit te , Eko-Kampusi arsimor, faza II., synon perfundimin e ketij projekti dhe venien ne eficence te ketij investimi te nisur ne vitin 2015 me financim te Buxhetit te shtetit.

Tabela 10. Investimet Kapitale

Emri I Artikullit	Emri I Programit	Emri I Projektit	Kosto Totale e Projektit	Burimi I Financimit	2019	2020	2021	2022	2023	2024
					Fakt	Fakt	Plani	Plani	Plani	Plani
1110	Planifikim, Administrim Menaxhim	Investime me fonde te brendshme	92,569	Buxheti I Bashkise	66,609		960	6000	9500	9500
	Shuma				66,609		960	6,000	9,500	9,500
3280	Sherbimi zjarrfikes	Investime me fonde te brendshme	9,000	Buxheti I Bashkise				2,000	3,500	3,500
	Shuma		9,000					2,000	3,500	3,500
4240	Bujqesia dhe peshkimi	Rehabilitim i kanalit ujites Ksamil , pjesa e pare	32,858	Buxheti I shtetit			32,858			
	Shuma						32,858	-	-	-
4570	Infrastrukture dhe transport rrugor	Ndërtim I Rruges iri 40 Shenjtoret	756,795	Buxheti I shtetit					69,500	25,400
4570	Infrastrukture dhe transport rrugor	Terminali I autobuzeve	70,000	Buxheti I shtetit					25,000	
4570	Infrastrukture dhe transport rrugor	Investime ne infrastrukturen rrugore		Buxheti I Bashkise	67,789	96,598	114,860	74,508	93,360	101,263
	Shuma			-	**67,789**	**96,598**	**114,860**	**74,508**	**187,860**	**126,663**
6260	Sherbime publike Vendore	Investime me fonde te brendshme		Buxheti I Bashkise	20,208	30,290	49,790	49,259	75,884	75,884
	Shuma				**20,208**	**30,290**	**49,790**	**49,259**	**75,884**	**75,884**
6330	Furnizimi me ujë,KUZ.	Rehabilitimi I kolektorit te UZ ne shetitoren N.Frasheri	20,000	Buxheti I shtetit			20,000			
6330	Furnizimi me ujë,KUZ.	Rikonstruksion I ujsjellesit Ksamil(	158,079	Buxheti I shtetit			20,200	20,200	117,679	
6330	Furnizimi me ujë,KUZ.	Furniz.me ujë zona periferike L.Dardhë&B.Rexhepi	129,169	Buxheti I shtetit			78,259	25,455	25,455	
6330	Furnizimi me ujë,KUZ.	Investime me fonde te brendshme		Buxheti I Bashkise		8,490	4,048			127,000
	Shuma			-	-	**8,490**	**122,507**	**45,655**	**143,134**	**127,000**
8250	Programe Kulturore dhe sporti	Investime me fonde te brendshme	38,381	Buxheti I Bashkise		**2,803**	**10,578**	**3,000**	**11,000**	**11,000**
	Shuma			-	-	**2,803**	**10,578**	**3,000**	**11,000**	**11,000**
9120	Arsimi Parauniversitar	Rehabilitimi infrast.së shkolles Hasan Tahsini	65,000	Buxheti I shtetit	65,000					
9120	Arsimi Parauniversitar	Ndërt.shk. 9 vjeçare, Eko-Kampusi , faza II.	132,500	Buxheti I shtetit	58,274	11,375		30,000		
9120	Arsimi Parauniversitar	Investime me fonde te brendshme		Buxheti I Bashkise	10,112	33,432	7,980	12,133	14,000	14,000
	Shuma			-	**133,386**	**44,807**	**7,980**	**42,133**	**14,000**	**14,000**
9230	Arsimi I mesem I pergjithshem	Investime me fonde te brendshme	25,559	Buxheti I Bashkise				**20,559**	**2,500**	**2,500**
	Shuma			-	-	-	-	**20,559**	**2,500**	**2,500**
9240	Arsimi I mesem profesional	Investime me fonde te brendshme	12,733	Buxheti I Bashkise	**2,133**			**3,500**	**3,550**	**3,550**
	Shuma			-	**2,133**	-	-	**3,500**	**3,550**	**3,550**
10140	Sherbimi Social	Investime me fonde te brendshme	4,853	Buxheti I Bashkise		**4,853**				
	Shuma			-	-	**4,853**	-	-	-	-
	TOTALI			-	**290,125**	**187,841**	**306,675**	**246,614**	**450,928**	**373,597**

II.3 Shpenzime per personelin

Pjesë e rëndësishme e programit afatmesëm 2022-2024, është edhe ***numri i punonjësve*** të administratës qëndrore, të njësive shpenzuese në varësi dhe i funksioneve specifike.
Kërkesat gjithnjë e në rritje, problematikat por edhe sfidat që ndeshen për mirëmenaxhimin e territorit të qytetit të Sarandes si dhe zgjerimin e funksioneve te reja te transferuara se fundmi, kërkojnë rritjen e numrit të personelit në Aparatin e Bashkisë dhe disa prej njesive organizative në varësi të këtij institucioni. Ky miratim është i nevojshëm duke marrë në konsideratë faktorët e mëposhtëm:

- Rritjen e efiçencës dhe e performancës së strukturave organizative.
- Përmirësimin e proçedurave dhe respektimin e afateve proceduriale.
- Përmirësimin e shërbimimeve publike dhe rritjen e besueshmërisë se publikut ndaj institucionit.
- Koordinimin e administrimit territorial.
- Realizimin e plotë të objektivave.
- Maksimizimin e luftës kundër evazionit fiskal.

Në Aparatin e Bashkisë së Sarandes dhe ne Njësine Administrative do të shtohen në total 9 punonjës. Efektet financiare pas miratimit të shtesës në numrin e punonjësve per vitet buxhetore perkatese do te reflektohen ne buxhet.
Rritja eshte bere kryesisht ne sektorin e Sherbimeve Publike, per te siguruar fuqine punetore te nevojshme per te mbuluar gjithe teritorin e Bashkise me sherbimin e nevojshem dhe me nje norme normale per 1 punonjes.
Fokusi dhe objektivi kryesor i punës së Drejtorise dhe Ndermarrjes se Sherbimeve Publike ;
Mirëmbajtjen me efiçense të rrugëve rurale,
Mirëmbajtjen e rrjetit të ndriçimit publik dhe vënien në eficencë 100% të rrjetit ste ndricimit publik dhe sinjalistikës rrugore, edhe ne njësinë administrative
Përballimin e të gjithë situatave të përditshme dhe emergjente,
Mirëmbajtja e mjetet aktuale të transportit, të disponueshme në parkun e makinerive të drejtorisë, për mirëmbajtje, ndriçim-sinjalistikë.
Për sa më sipër, për mbarëvajtjen e kërkesave dhe funksioneve të shtuara në të gjitha drejtoritë, për burime njerëzore, për përpunimin e të dhënave dhe treguesve statistikore për personel të kualifikuar në sektorin e sherbimit si rezultat i volumeve të shtuara të punës u evidentua domosdoshmëria e riorganizimit të punës propozohet; Shtimi me 9 punonjës në kuadër të mirëfunksionimit të punës; a) mirëmbajtje të rrjetit të ndriçimit publik, b) përballimi i emergjencave,

Tabela 11. Numri i Punonjesve sipas programeve buxhetore

	Fakti	**Fakti**	**Parash.**	**Parash.**	**Parash.**	**Parash.**
Emërtimi Programit	V.2019	V. 2020	V. 2021	V. 2022	V. 2023	V. 2024
Punonj administ qëndrore e të njësive në varësi	292	294	299	299	300	301
Punonjës të funksioneve specifike	112	116	117	118	118	118
TOTALI	**404**	**410**	**416**	**417**	**418**	**419**

***Për Programin afatmesëm 2022-2024 social e barazinë gjinore*.**

Në këtë program buxhetor afatmesëm janë përcaktuar dhe pritet të realizohen hapa e veprime konkrete për *barazinë gjinore*. *Për integrimin gjinor në Programin Buxhetor Afatmesëm*, janë parashikuar të zgjidhen disa prej kërkesave specifike që lehtësojnë ngarkesën e grave në veprimtarinë e përditshme. Politikat afatmesme orjentohen ne menyre te atille qe te fondet destinohen ne zgjidhjen së problemeve të ndryshme gjinore, sikunder eshte dhuna ne familje dhe nevoja per te strehuar grate per nje afat kohor te shkurter deri ne zgjidhjen e problematikes nga ana e gjykates. Ne vemendje eshte mbajtur veçanërisht në përmirësimi e infrastrukturës urbane e të asaj sociale, duke u siguruar grave akses në rritje ndaj shërbime të ndryshe jetësore.
Tavanet dhe nivelet orjentuese, të pasqyruara në draft-programin e paraqitur, janë përgjithësisht detyruese. Ato do shërbejnë si bazë referuese për përgatitjen e kërkesave dhe të *kuotave të Programit Buxhetor Afatmesem 2022-2024 si dhe të përgatitjes së buxhetit vjetor 2022.* Miratimi nga Këshilli Bashkiak, në zbatim të *Ligjit nr.68, datë 27.04.2017*, për financat e vetëqeverisjes vendore si edhe Udhëzimin Nr.7, date 26/02/2021 të MFE për Përgatitjen e PBA Vendor 2022-2024, u krijon njësive shpenzuese të varësisë dhe vetë ekzekutivit vendore, terenin dhe hapsirat e nevojshme për të parashikuar alternativat e objektivat në programin zhvillues afatmesëm.
Ky buxhet, do të zbatohet nga Aparati i Bashkise dhe njësitë shpenzuese të varësisë, si edhe do te jete referues per buxhetin vendor te Bashkise Sarande per vitin buxhetor 2022. Ne zbatim edhe te udhezimeve plotesuese, buxheti vjetor do te hartohet ne perputhshmeri me PBA. Buxheti Afatmesem 2022-2024 do te dergohet ne MFE, ne zbatim te udhezimit standart nr.23, date 20.07.2018 per “per procedurat standatre te programit buxhetor afatmesm te njesive te veteqeverisjes vendore”.

KRYETAR

ADRIAN GURMA